

PLANT: „CIVILNO DRUŠTVO U SRBIJI NE UČESTVUJE U DOVOLJNOJ MERI U STVARANJU DEMOKRATIJE”

JANUAR 23 2018

[Facebook](#) [Twitter](#) [Google+](#) [Share](#)

„Organizacijama civilnog društva je, između ostalog, zadatak da budu kontrolni faktor u demokratskom društvu, da skrenu pažnju političara na nekakve pojave, ali i da pozovu društvo i građane da obrate pažnju kada političari ili vlast ne rade svoj posao kako treba.

Medjutim, organizacije civilnog društva u našoj zemlji su poslednjih godina u vrlo nezavidnom položaju”, izjavila je za Medijski istraživački centar predsednica Udruženja građana „Plant“ Dragana Vukadinović.



Dragana Vukadinović

Ona je podsetila da u Srbiji, prema zvaničnoj statistici, trenutno postoji oko 30.000 organizacija civilnog društva, s tim što je oko 10.000 njih formirano u proteklih pet godina nakon promene aktuelne vlasti i bliska je sa sadašnjom vlašću.

„Veliki deo donatorskih sredstava iz domaćih izvora finansiranja, mislim na Ministarstva i lokalne samouprave, usmereno je pre svega na te novoformirane organizacije, tako da u ovom trenutku ne možemo da govorimo o velikom učešću civilnog društva u stvaranju demokratije i unapredjenju ekonomskih prilika u našoj zemlji. Aktivno učešće civilnog sektora u našem društvu dobilo je sasvim drugu konotaciju sa novoosnovanim političkim organizacijama civilnog društva.



Ona je kazala da male nevladine organizacije koje imaju dva do tri zaposlena u našoj zemlji teško opstaju jer veoma teško dolaze i do sredstava iz fondova Evropske unije namenjenih organizacijama civilnog društva.

„Postoje brojni fondovi Evropske unije koji su usmereni na organizacije civilnog društva i čiji su ciljevi usmereni ka lakšem pristupanju naše zemlje Evropskoj uniji. Međutim, ti fondovi su dobili takvu strukturu, tako da sada prosečne organizacije civilnog društva koje imaju maksimalno dva do tri zaposlena nisu konkurentne da apliciraju za te fondove. Predpristupni fondovi su sada usmereni isključivo na velike OCD ili na koalicije OCD-a“, rekla je Vukadinović.

Ona je podsetila da je Udruženje „Plant“ osnovano 2005. godine sa ciljem unapređenja zaštite životne sredine, razvoja demokratskih procesa i zaštite ljudskih prava.



„Do sada smo realizovali 25 projekata. Naši projekti su uglavnom usmereni na zaštitu životne sredine, na podizanje svesti mladih o selektivnom prikupljanju otpada i reciklaži i o pravu na zdravu životnu sredinu. Ostvarili smo saradnju sa svih 47 osnovnih škola u Nišavskom regionu, sa

svim srednjim školama i sa nekim fakultetima. Kroz tri akcije sa učenicima smo prikupili oko dve tone starih baterija i oko osam tona električnog i elektronskog otpada. Osim toga udruženje se bavi i zaštitom ljudskih prava, tako da smo imali nekoliko projekata iz oblasti rodne ravnopravnosti, gde smo osnaživali žene koje su žrtve nasilja za njihovu ekonomsku samostalnost i za njihovu ponovnu integraciju u društvo. Naše trenige o preduzetništvu je prošlo preko 50 žena“, rekla je Vukadinović.

Prema njenim rečima, Udruženje „Plant“ trenutno implementira projekat koji se odnosi na otvaranje poglavlja 27 vezanog za zaštitu životne sredina i klimatske promene u okviru pristupanja Srbije Evropskoj uniji.

„Reč je o veoma značajnom poglavlju jer podrazumeva usaglašavanje jedne trećine zakonodavstva naše zemlje sa zakonodavstvom EU. Vrlo smo aktivni na tom polju i u narednom periodu ćemo vrlo aktivno raditi upravo na tome da promovišemo značaj pristupanja Srbije Evropskoj uniji i značaj otvaranja poglavlja 27, pre svega za naše zdravlje i za zdraviju životnu sredinu“, istakla je Vukadinović.

Programski koordinator Udruženja građana „Plant“ Sonja Novak izjavila je da se kod nas o nevladinom sektoru još govori u negativnom kontekstu, dok svuda u svetu, bilo da se radi o razvijenim zemljama Evrope i SAD-a ili nerazvijenim zemljama, nevladine organizacije predstavljaju partnera državi.



Sonja Novak

„Možemo reći, najjednostavnije, da Svaka država ima tri sektora – vladin, nevladin i privredni ili biznis sektor. To su tri stuba jednog društva koji moraju da saradjuju međusobno da bi doprineli što boljem razvitku zajednice i društva. Međutim, kod nas se o nevladinim organizacijama govori kao o „plaćeničkim“ organizacijama, što je vrlo grubo, uprošćeno i netačno. Taj odnos prema NVO potiče iz vremena vladavine Slobodana Miloševića kada su nevladine organizacije satanizovane i kada se o njima govorilo kao o organizacijama koje su plaćene da bi rušile jedan državni aparat“, izjavila je Novak.

Ona je podsetila da nevladinom sektoru pripadaju, na jedan način, između ostalog i sportski klubovi, crkva i sindikat. Zapravo, istakla je Novak, NVO se mogu definisati na više načina, a jedna od definicija jeste da su nevladine, neprofitne organizacije, autonomne i samostalne organizacije koje su osnovale grupe građana s različitim motivima, interesima, ciljevima, potrebama.



Novak je istakla da osnova civilnog sektora jeste građanski aktivizam.

„Građanski aktivizam predstavlja to kada se u jednoj maloj zajednici ljudi sami organizuju da bi rešili problem koji imaju u bilo kojoj sferi života, loš put, na primer. U Engleskoj recimo nevladine organizacije imaju svoje prodavnice u koje ljudi donose stare stvari i poklanjaju ih onima koji ne mogu da ih priušte. U tim prodavnicama volonterski rade stari ljudi kojima je to zadovoljstvo jer smatraju to svojim doprinos drugim ljudima i zajednici. U Engleskoj je nevladin sektor partner koji se zajedno sa državom i državnim institucijama bavi problemima koji muče građane. Kod nas nema te kulture“, rekla je Novak.

Ona je kazala da je Udruženje građana „Plant“ u toku protekla četiri meseca radilo istraživanje među srednjoškolcima o tome šta oni znaju o nevladinim organizacijama, da li mogu da pobroje neke i da li su aktivni u radu NVO.



„Na uzorku od 175 niških srednjoškolaca, starosti 15 i 16 godina, Otprilike 90 odsto srednjoškolaca odgovorilo je da ne znaju šta su nevladine organizacije i nisu znali da navedu ni jednu. Neki su znali da odgovore šta su to nevladine organizacije, ali rekli su da nisu aktivni učesnici njihovih akcija. Tek kada su čuli imena pojedinih NVO u gradu, oni su kazali da su učestvovali u nekim njihovim akcijama. Jedan mali broj dece odgovorio je da su to plaćeničke organizacije“, naglasila je Novak.

Ona je kazala da je predlog Udruženja građana „Plant“ nevladinim organizacijama da ubuduće svi zajedno mnogo više rade na afirmaciji civilnog sektora i važnosti rada NVO. Da svaku programsku i/ili projektnu aktivnost započnu isticanjem važnosti sektora ispred kog nastupaju, pa tek onda da se posvete sopstvenim programskim aktivnostima.



Drugi predlog je i da se posveti mnogo više pažnje saradnji i načinima saradnje između tri sektora, sa primerima dobre prakse iz sveta, jasno ističući značaj i uticaj te saradnje na opšte društveno dobro.

Treći predlog je takodje, dodala je Novak, da se u školama mnogo više priča o građanskom aktivizmu i nevladinim organizacijama i to sistematski, pre svega u okviru građanskog vaspitanja. Prema njenim rečima, nevladine organizacije, bilo koje programske orijentacije, trebalo bi povezati sa školama, na bazi stalne, a ne samo sporadične i projektne saradnje, kako bi u okviru svojih programskih aktivnosti radile i razgovarale sa decom na najrazličitije teme, bilo da se radi o ljudskim pravima, zaštiti životne sredine ili zdravlju.

Piše: B.Ljubisavljević

Foto: Saša Đorđević i privatna arhiva